

Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/ader>

ISSN 2651 - 5067

FAZLIOĞLU'NUN (CEMAL OĞUZ ÖCAL) ŞİİRLERİNDE TURANCILIK FİKRİ THE IDEA OF TURANISM IN THE POEMS OF FAZLIOĞLU (CEMAL OĞUZ ÖCAL)

Hasan Hüseyin GÖK*

*Doktora Öğrencisi, Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü,
tatarlihasan64@gmail.com

Ali PULAT**

** Dr. Öğr. Üy. Uşak Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
ali.pulat@usak.edu.tr

Referans: Gök, H. H., Pulat, A. (2022). " Fazlıoğlu'nun (Cemal Oğuz Öcal) Şiirlerinde Turancılık Fikri".
Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 6(1), 46-65.

Gönderilme Tarihi: 21.11.2021

Kabul Tarihi : 30.06.2022

Özet:

Tarihsel süreç içinde pek çok anlam değişmesine uğrayan Turan kavramının 19.yy'da siyasi ve jeopolitik bir tez şeklinde ilk defa Macarlar tarafından ortaya atıldığı görülmektedir. Turan kavramını; Rusya'daki Müslüman Türklerin ve Osmanlı Devletindeki Türkçülerin, Macar Turancılarından farklı olarak Türk birliği şeklinde değerlendirdiği söylenebilir. Turan kavramı, II. Meşrutiyet Döneminde 1910 yılında Ziya Gökalp'a ait "Turan" manzumesi ile edebiyatımızda yer bulmuş, daha sonraki süreçte dönemin Türkçü aydınları tarafından çeşitli türlerde kaleme alınmıştır. Cumhuriyetin ilanından 1944 İrkçılık-Turancılık Davalarına kadar geçen süreçte Turancılık fikri, dönemin siyasi koşulları gereği olumsuzlanmıştır. 1944 yılındaki İrkçılık-Turancılık Davası, Turancılık fikri için bir dönüm noktası olmuştur.

Cumhuriyet dönemi Turancılık fikri ve bu fikrin edebi türler içinde şiire yansımaları dönemin siyasi olaylarını anlamaya ve döneme ilişkin milli romantik tarzın ortaya konmasına katkı sağlayacaktır. 1944 Irkçılık- Turancılık Davasının sanıklarından olan Cemal Oğuz Öcal, yaklaşık 35 yıllık sanat hayatı boyunca pek çok şiiri edebiyatımıza kazandırmıştır. Bu şiirlerinin büyük bölümü Türkçülük fikrinin etkisiyle kaleme alınmış milli romantik tarzın özelliklerini barındıran eserlerdir. Araştırmada Cemal Oğuz Öcal'ın 1938-1968 yılları arasında çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış Turancılık konusunun işlendiği şiirleri ele alınmıştır. Öcal, Turancılık fikrini farklı yönleriyle şiire yansıtmıştır. Araştırmada ortaya çıkan bulguların gerek Cemal Oğuz Öcal'ın sanat anlayışını ortaya koyması gerek dönem hakkında edebiyat tarihçiliğine katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turancılık, Cumhuriyet Dönemi, Cemal Oğuz Öcal, Şiir

---

Abstract:

It is seen that the concept of Turan, which has undergone many meaning changes in the historical process, was first put forward by the Hungarians in the 19th century as a political and geopolitical thesis. Turan concept; It can be said that the Muslim Turks in Russia and the Turkists in the Ottoman Empire considered the Turkish unity different from the Hungarian Turanians. Turan concept, II. During the Constitutional Monarchy in 1910, it was included in our literature with Ziya Gökalp's poem "Turan" and later it was written in various genres by the Turkist intellectuals of the period. In the period from the proclamation of the Republic to the 1944 Racism-Turanism Lawsuits, the idea of Turanism was negated as a result of the political conditions of the period. The Racism-Turanism Trial in 1944 was a turning point for the Turanism idea. The idea of Republican Turanism and its reflection in poetry in literary genres will contribute to understanding the political events of the period and revealing the national romantic style of the period. Cemal Oğuz Öcal, one of the defendants in the 1944 Racism-Turanism Trial, has brought many poems to our literature during his 35-year artistic life. Most of these poems were written under the influence of the idea of Turkism, and they contain the characteristics of the national romantic style. In the research, the poems of Cemal Oğuz Öcal, which were published in various magazines and newspapers between 1938-1968, on the subject of Turanism, were discussed. Öcal reflected the idea of Turanism in his poetry with different aspects. The findings of the research are expected to both reveal Cemal Oğuz Öcal's understanding of art and contribute to the history of literature about the period.

Keywords: Turanism, Republic Period, Cemal Oğuz Öcal, Poetry

---

1. Giriş

1.1. Cumhuriyet Dönemi Turancılık Fikri

Turan kavramı 19.yy'da siyasi doktriner bir tez olarak ilk defa Macarlar tarafından geliştirilmiştir (Cihangir, s.124, 1999). Turancılık, Panslavizm ve Pangermenizm gibi iki büyük emperyal gücün çatışma alanında yalnız kalan Macarların bir savunma refleksi

olarak ortaya çıkmıştır (Çeçen, 2019:107). Macarlar, bu iki yayılcı gücün arasında yok olma tehlikesi yaşarken kurtuluşu kendi köklerine yönelmekte bulmuştur (Önen, 2003: 67). Macaristan'daki Turan hareketi, coğrafya ve kültür temelinde gelişme göstermiştir. Bunun altında yatan temel sebep ise Macarlı Turancıların araştırmaları ve incelemeleri neticesinde Turan halklarının ortak ırk ve dil kökenlerini kanıtlayamamış olmalarıdır (Demirkan, 2020: 37). Turan kavramının Rusya'daki Müslüman Türkler ve Osmanlı Devletindeki Türkçüler açısından yorumlanması Macar Turancılarından farklı şekilde olmuştur. Turan kavramı, 1917 yılında gerçekleşen Bolşevik İhtilali sonrası Panturanizmden Pantürkizme dönüşmüştür. Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu, Hüseyinzade Ali Bey ve İsmail Gaspıralı gibi münevverler kavrama batılı bir anlayışla yaklaşmış ve etnik bir kimlik etrafında birliğin sağlanması hedefi olan pantürkist bir anlama kavramı indirgemıştır (Nalbandyan, 2011: 43). Böylece Turan, jeopolitik bir tez ve irredentia olarak Batı merkezli dünya tasavvurunun dışında Türk birliği olarak anlam kırılmasına uğramıştır. Turancılığı Pantürkizm olarak değerlendiren Türk Turancıları kavramı bir mekân felsefesi olmaktan çıkarmış ve tarih felsefesine yaklaştırmıştır (Boz, 2019: 93).

II. Meşrutiyet Döneminde Turancılık fikrinin Türk düşüncesine yerleşmesinde önemli isimlerden birisi Ziya Gökalp'tır. Gökalp'ın 1910-1915 yıllarında kaleme aldığı şiirlerinin büyük bölümü Türkçülük akımının tesirinde ve Turancılık fikrinin önemli derecede işlendiği eserler olarak dikkat çekmektedir. Gökalp, 1914 yılında Türk Yurdu dergisinde kavramı, "*Turan Türklerin efrâdını câmi ve ayyârını mani olan mefkurevi vatanıdır. Turan, Türklerin oturduğu, Türkçenin konuşulduğu bütün ülkelerin mecmuudur*" (Gökalp, 1914: 240) şeklinde tanımlarken 1923 yılına geldiğinde ise Turancılığı, Türkçülüğün uzak mefkûresi olarak görecektir (akt. Çalışkan, Gökalp, 2018: 24). Gökalp, Turancılık anlayışını Türklerin birliği sağlama hedefine yönelik dil ve din olarak iki temel unsur üzerinden geliştirmiştir. Cumhuriyet Dönemi Türkçülük anlayışı II. Meşrutiyet Döneminin etkisinde gelişimine devam etmiştir. Fakat bu dönemde Türkçü aydınların fikirlerinde bazı değişmelerin yaşanması dikkat çeken önemli bir unsurdur. Yusuf Akçura, Ziya Gökalp ve Mehmet Emin Yurdakul gibi Türkçülük akımının öncüleri sayılabilecek fikir adamlarının Cumhuriyet döneminde Turan kavramını geçmiş döneme göre daha sönük bir şekilde ifade ettikleri görülmektedir. Bu dönemde Akçura, taarruzî bir Türkçülük yerine demokratik bir Türkçülüğü benimsemiş (Ülken, 1979: 390), Gökalp, Türkçülüğün Esasları adlı kitabında Türkiyecilik idealini daha ön planda tutmuş (akt. Çalışkan, Gökalp, 2018: 25) ve Mehmet Emin Yurdakul şiirlerinin bazılarında Turan kavramı yerine vatan kavramını kullanmayı tercih etmiştir (Landau, 1999: 114). 1927 yılında Hamdullah Suphi Tanrıöver'in başkanlığını yaptığı Türk Ocaklarının faaliyetleri Misak-ı Milli sınırlarıyla sınırlandırılmıştır. 10 Nisan 1931 yılına geldiğinde ise Türk Ocağının bütün faaliyetlerine son verilmiş, tüm varlığının Halkevlerine devredilmesine karar verilmiştir (Sarinay, 1994: 288).

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında dış Türkler meselesini gündemde tutan isimlerin başında Hüseyin Nihal Atsız gelmektedir. Atsız "Suallerimiz ve Cevapları" başlıklı yazısında yeryüzünde bulunan toplam 40 milyon Türkün sadece 10 milyonunun bağımsız olduğunu diğer 30 milyonun esaret altında yaşadığına dikkat çektiği görülmektedir (Atsız, 1923: 444). Atsız'ın 1923 yılında ortaya koyduğu tavır, Türk Ocaklarının kapatılmasından yaklaşık iki ay sonra 15 Mayıs 1931 yılında çıkardığı Atsız

Mecmua’da kaleme alınan yazılar ile devam etmiştir. Atsız Mecmua, Türk Ocağı ve yayın organı Türk Yurdu dergisinin kapatılması ile oluşan boşluğu doldurarak dönemin Türkçü ve Turancılarının toplandığı bir merkez haline gelmiştir (Aydın, 1998: 1-2). Atsız Mecmua dönemin siyasi koşulları dikkate alındığında “*Turancılığın ve Dış Türkler*” meselesinin olumsuzlandığı dönemde bir tepki hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Atsız Mecmua’da Abdülkadir İnan’ın Anadolu dışındaki bölgelerde Türklerin nüfusunu kaleme aldığı yazı dizisi Mecmua’nın “Dış Türkler” meselesi ile yakından ilgili olduğunu ortaya koymaktadır. Hüseyin Nihal Atsız, Atsız Mecmua’nın kapatılmasının ardından çıkardığı *Orhun Dergisi* (1932-1934) “Yirminci Asırda Türk Meselesi I Türk Birliği” başlıklı yazısında Dünya düzerindeki bütün Türklerin birleşmesi gerektiğini belirtir (Atsız, 1934: 143). Atsız’ın Turancılığı, Türkçülüğün siyasi amaçlarından biri olarak gördüğü ve Türk birliği olarak tanımladığı anlaşılmaktadır (Atsız, 1975: 3). Dönemin Türkçüleri arasında bir diğer önemli isim Nejdet Sançar, Turan bölgesini Altaylar ile Adalar Denizi arasındaki bölge olarak nitelendirir. Bu bölgede yaşayan Türklerin çoğu esaret altındadır. Buradaki Türklerin hürriyetini istemek insani bir vazife olduğu için Turancılık fikrini savunmak aynı zamanda insanî bir sorumluluktur (Sançar, 1962: 1). Sançar, Türklerin tarihte birkaç kere olduğu gibi aynı devlet sınırları içinde yaşamasını arzu eder (Sançar, 1970: 16)¹. Sançar, için Turancılık, Türklerin siyasi birliğidir. Turancılığı emperyalizme bir başkaldırı hareketi olarak değerlendiren Tümtürk de Turancılığın insani bir sorumluluk olduğuna dikkat çekmiştir (Tümtürk, 1952: 3-4). “Ziya Gökalp ve Atsız” çizgisinde Turancılığı irredantist bir bakış açısıyla değerlendiren Ahmet Bican’a göre Türk kanyıla sulanmış her yer Türklerin olmalıdır (Bican, 1970: 10). Mustafa Kayabek, Türkiye dışında Kerkük’te, Bayır-Bucak’ta, Tebriz’de, Azerbaycan’da, Kafkasya’da, Kırım’da, İdil’de, Kıbrıs’ta ve Balkanlar’daki Türkiye ile birleşmek arzusunda olan Türkçe konuşan Müslüman Türklerin olduğunu belirtir (Kayabek, 1967: 7).

1.2 Fazlıoğlu’nun (Cemal Oğuz Öcal) Hayatı ve Sanat Anlayışı

Cumhuriyet dönemi Türkçü- Turancı hareketin önemli isimlerinden biri olan Cemal Oğuz Öcal, 1913 yılında Konya’nın Seydişehir ilçesinin İncesu köyünde dünyaya gelir. Babası Hafız Hasan Efendi, Alanyalı olup imamlık ve vaizlik görevinde bulunur. Annesi ise Kazan Türklerinden Hatice Hanım’dır. Annesi Hatice Hanım’ın ailesi 93 Harbi sırasında Anadolu’ya göç etmek zorunda kalan bir Türk ailesidir. Öcal’ın soy isminin geçmişi de bu olaya dayanmaktadır. Ailesi, savaş sonrası yurtlarını terk etmek zorunda kaldıkları için Ruslara olan husumetini belirtmek üzere “Öcal” soy ismini tercih etmiştir (akt. Öcal, Egemen, 1962: 6).

İlkokulu Seydişehir’de tamamlayan Öcal, bir süre Konya Erkek Öğretmen Okulunda eğitimine devam eder. Daha sonra kaydolduğu İstanbul Erkek Öğretmen Okulundan mezun olur. 1935 yılında başladığı öğretmenlik mesleğini 1944 yılında bırakmak zorunda kalır. 3 Mayıs 1944 yılında Hüseyin Nihal Atsız ve arkadaşlarının Ankara’ya gelişi üzerine katıldığı gösteride tutuklanır. Bu olay sebebiyle Irkçılık-Turancılık davasına dâhil edilir ve dava sonucu 11 ay hapis cezasına çarptırılır. Askerî Yargıtay’ın cezaı bozması üzerine beraat eder (akt. Öcal, Egemen, 1962: 8). Bir süre çeşitli

¹Bkz. “Ötüken’den Haberler”, Ötüken, S. 74, Şubat 1970, s.16. Nejdet Sançar’ın bu görüşleri “Ötüken’den Haberler” kısmında geçmektedir.

mesleklerde hayatını kazandıktan sonra 1947 yılında öğretmenlik mesleğine tekrar başlar. 1954 yılında yazdığı Sağırname adlı eserinden dolayı üç ay hapse çarptırılır (Ersavaş, 1977: 354). 4 Mayıs 1971 yılında hayatını kaybeder.

Cemal Oğuz Öcal'ın hayatına dair bilgiler kısıtlı kaynaklardan sağlanabilmektedir. Öcal'ın edebî faaliyetlerinin müstakil olarak değerlendirildiği akademik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yalın'a göre Öcal'ın siyasi duruşu edebî faaliyetlerinin yeterince ilgi görmemesine sebep olmuştur (Yalın, 2012: 228).

Öcal'ın şiirlerinde “*Uslu Ozan*” ve “*Fazlıoğlu*” mahlaslarını kullandığı Türkçülük ve Turancılık konularına daha fazla ağırlık verdiği görülmektedir. Milli hamasi şiirler kaleme alan şair, eserlerinde ortaya koyduğu düşünce itibariyle edebî sahada komünizmle mücadele etmiş ve Türk düşmanlarına karşı koymuştur (Ersavaş, 1997). Yılmaz ise Öcal'ın Turancılık temalı şiirlerinin yanı sıra inkılâpların toplum nezdinde benimsenmesi ve uygulanması noktasında şiirler de kaleme aldığını belirtmektedir (Yılmaz, 2017).

Öcal 1935 yılından ölümüne kadar çeşitli dergilerde şiirler kaleme almıştır. Bu şiirleri Bozkurt, Kopuz, Çınaraltı, Tanrı Dağ, Konya, Ülkü, Görüşler, Orhun, Türk'e doğru, Millet, Toprak, Ocak, Yeşilay, Bucak, Bizim Türkiye, Serdengeçti, Yeşilada, Milli Birlik, Damla, Büyük Doğu, Türkistan Sesi, Kırım, Bulak, Altınorda, Emel, Türkeli, Türk izi, Türk Yurdu, Bozok, Yediâlem, Edebiyat Âlemi, Hakk'a Doğru, Din Yolu, Sebilürreşad, İslamın Nuru, İslam, Tohum, Tarla, Diyanet Dergisi ve Hakses mecmuaları ile İnkılâpçı Gençlik, Akgün, Eskişehir, Kocatepe, Sakarya, Ses, Işık, Söz Milletini, Yeşilnur, Hamle, Fazilet, Meş'ale, İstikbâl, Hareket, Yeni Haber, Demokrat Eskişehir, Yeni Konya, Yeni Meram, Selçuk, Ekekon, Büyük Cihad, Hür Söz, Bayrak, Hür yol, Tasvir, Birlik, Hür Adam, Yeni İstikbal, Yeni İstanbul, Tercüman, Babîâlîde Sabah, Son Havadis, Bugün ve Seydişehir gazetelerinde yayımlanmıştır. 1938-1968 yıllarında kaleme aldığı şiirleri “*Bir Millet Uyanıyor*” eserinde toplanmıştır.

Cemal Oğuz Öcal, 1935 yılından itibaren kaleme aldığı şiirlerinde Türkçülük fikrinin etkisiyle Turan fikrini eserlerinde önemli ölçüde işlemiştir. Birçok dergi ve gazetede yayımlanan milli hamasi şiirleri, Öcal'ı milli romantik tarzın Cumhuriyet Dönemi içindeki edipleri arasında yer bulmasına zemin hazırlamıştır. Sanat anlayışının temelinde Ziya Gökalp ve Mithat Cemal Kuntay'ın büyük tesirleri olduğu söylenebilir (akt. Öcal, Egemen, 1962: 10). Türk milliyetçiliği fikrini benimsemesinde ise Namık Kemal, Rıza Nur ve Hüseyin Nihal Atsız'ın kendisini büyük ölçüde etkilediği bilinmektedir (akt. Öcal, Egemen, 1962: 12).

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Cemal Oğuz Öcal'ın 1938-1968 yılları arasında kaleme aldığı şiirlerini incelemek ve bu şiirlerinde Turancılık fikrini ortaya koymak hedeflenmiştir. Araştırmada şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. 1938-1968 yılları arasında Cemal Oğuz Öcal'ın yayımlanan şiirleri nelerdir?
2. Fazlıoğlu'nun (Cemal Oğuz Öcal) Turancılık fikrini işlediği şiirler ve bu şiirlerde öne çıkan başlıklar nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi: Cumhuriyet dönemi milli romantik tarzın değerlendirilmesine yönelik çalışmalarda Cemal Oğuz Öcal'ın eserleri hakkında yeterli derecede çalışma olmadığı görülmektedir. Öcal'ın eserlerine yönelik Ahmet İlateriş Yalın tarafından hazırlanan *"Bir Şiir Mektebi Olarak Yedigün Mecmuası"* başlıklı yüksek lisans tezinde ve Sibel Yılmaz'ın hazırladığı *"Varlık Dergisi'nden Garip Hareketine Şiir"* başlıklı doktora tezinde Öcal'ın edebi faaliyetlerine ve şiir anlayışına belirli ölçüde değinildiği görülmektedir. Araştırmamız bu yönüyle hem Öcal'ın hayatı ve sanat anlayışını hem de cumhuriyet dönemi Turancılık fikrinin şiire yansımalarına yönelik ortaya koyduğu bulgular ile özgün bir çalışma hüviyetine sahiptir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırma Cemal Oğuz Öcal'ın 1938-1968 yılları arasında yazmış olduğu şiirlerde Turancılık fikrini ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, Öcal'ın Turancılık fikrinin işlendiği şiirler ile sınırlandırılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Nitel bir araştırma olan çalışmamızda verilerin toplanması sırasında "doküman inceleme yöntemi" kullanılmıştır. Nitel araştırmada insanların üzerinde inceleme yapılan konu hakkında ne tür anlam yüklemeleri yaptıkları ortaya konur (Dey, 1993, akt. Özdemir, 2010). Nitel araştırma incelenecek konuya dair öznel görüşleri ortaya koymayı amaçlar. Nitel araştırma modelinde örneklem belirlendikten sonra verilerin toplanması gelmektedir. Bu verilerin toplanması sürecinde araştırma amacına uygun olarak nitel veriler toplanmaktadır (Leech ve Onwuegbuzie, 2007, akt. Özdemir, 2010).

2.2. Veri Toplama Süreci

Doküman incelemesinde veriler birincil kaynaklardan edinilir. Bu amaçla araştırma konusu için öncelikle gerekli olan dokümanlara ulaşılması, bu dokümanların gözden geçirilmesi, sorgulanması ve en sonunda ise analiz edilmesi gerekir (Özkan, 2019). Araştırma için gerekli olan doküman temini için Cemal Oğuz Öcal'ın 1938-1968 yılları arasında çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanan bütün şiirlerinin toplandığı *"Bir Millet Uyanıyor"* adlı eseri temin edilmiştir.

Bir Millet Uyanıyor kitabı 1968 yılında Yaylacık Matbaası tarafından basılmıştır. Kitap içindeki şiirler Aşk ve İman, Esir Türk Yurtları, Vatan- Millet, Köy- Köylü- İşçi, Gençlik-İdeal- Kızlarla Savaş, Tarih-Ecdat- Kahramanlık olmak üzere başlıklar altında toplanmıştır.

Aşk ve İman bölümünde yer alan 22, Esir Türk Yurtları bölümünde 30, Vatan- Millet bölümünde 8, Köy- Köylü- İşçi bölümünde 13, Gençlik-İdeal- Kızlarla Savaş 41, Tarih-Ecdat- Kahramanlık bölümünde 15 şiiri taranmıştır.

2.3. Geçerlik Güvenirlik Çalışmaları

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenirliliği sağlamak amacıyla çeşitli yöntemler uygulanır. Bunlardan birisi de uzman incelemesidir. Araştırma sürecinde araştırma deseni ve bu desenin analizi ve sonuçlarına ait tüm dokümanlar bir uzman görüşüne sunulur. Uzman tüm dokümanları inceledikten sonra araştırmacıya geri dönüş yapar

(Yıldırım&Şimşek, 2013). Çalışmanın tüm verileri, bu verilerin analizi ve sonuçları alanında uzman kişiler tarafından incelenmiş ve geri bildirim alınmıştır.

2.4. Veri analizi

Kitapta yer alan tüm şiirler tarandıktan sonra konularına göre sınıflandırılmış ve elde edilen veriler tablolaştırılmıştır. İçerik analizi yöntemi kullanılarak bu şiirlerdeki Turancılık fikri ortaya konmuştur.

4.Bulgular

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Cemal Oğuz Öcal'ın 1938-1968 yılları arasındaki tüm şiirlerinin sınıflandırılmış hali ve bu sınıflamaya ait şiir sayıları Tablo 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Cemal Oğuz Öcal'ın 1938-1968 Yılları Arasında Yayımlanan Şiirlerinin Sınıflandırılması ve Bu Sınıflamaya Ait Şiir Sayıları

Bölüm Adı	Şiir Sayısı
Aşk ve İman	22
Esir Türk Yurtları	30
Vatan- Millet	8
Köy- Köylü- İşçi	13
Genç- İdeal- Kızılılarla Savaş	41
Tarih- Ecdat- Kahramanlık	15
Toplam	129

Araştırmanın sınırlılıkları içinde Cemal Oğuz Öcal'ın toplam 129 şiiri "Bir Millet Uyanıyor" başlıklı eserindeki sınıflamaya uygun olarak tablo 3.1'de gösterilmiştir. Öcal'ın şiirlerini "Aşk ve İman, Esir Türk Yurtları, Vatan- Millet, Köy-Köylü-İşçi, Gençlik-İdeal-Kızılılarla Savaş, Tarih- Ecdat-Kahramanlık" olmak üzere toplam altı ana başlıkta sınıflandırılmıştır. Öcal'ın bu sınıflandırma içinde en fazla şiiri "Gençlik-İdeal-Kızılılarla Savaş ile Esir Türk Yurtları" başlıklarında kaleme aldığı ortaya çıkmıştır.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Cemal Oğuz Öcal'ın Turancılık fikrini işlediği şiirleri ve bu şiirlerde öne çıkan başlıklar Tablo 3. 2'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Cemal Oğuz Öcal'ın Turancılık Fikrini İşlediği Şiirleri ve Bu Şiirlerde Öne Çıkan Başlıklar

Öne Çıkan Başlıklar	Şiirler
Kızılma: Turan	Anadolu'da Bir Ses, Kızıl Elma, Gençlik Marşı
Esir Türk Yurdu: Turan	Altay Kızı'nın Feryadı, Söyle- Ne Yazık, Gelir, Moskof, Milli Kin
Türkün Büyük Devlet Kurduğu Toprak: Turan	Kür Şad, Biz Kimiz
Türk Birliği: Turan	Bayrak Altına, Birlik
Turan'ın Bir Parçası: Doğu Türkistan	Osman Batur Destanı
Turan'ın Bir Parçası: Kırım	Şanlı Kırım, Emelimiz
Turan'ın Bir Parçası: Balkanlar	Bizim Balkanlar, Selam Götürün, Tuna'ya Sesleniş
Turan'ın Bir Parçası: Kıbrıs	Yeşil Ada'ya Sesleniş, Yeşildir Muradımız, Kim Demiş, Akdeniz, Kıbrıs'a Davet, Neredesiniz?.., Hedefimiz: Türk Kıbrıs'tır, İleri

Kızılma: Turan

Cemal Oğuz Öcal'ın "Anadolu'dan Bir Ses" başlıklı şiirinde Türkçülük mefkûresinin bir uzantısı olarak Turancılık, Türklüğün Doğu'da ve Batı'daki hâkimiyeti tekrar ele geçireceği bir düşünce olarak geçmektedir. Şiirde geçen "Mefkûre" kavramı, Türklerin yeryüzünde hâkimiyet sağladığı bir düşünce olarak şiire yansımıştır. "Göklerde dalgalanan bir sancak" kelime grubuyla Türklerin Kızılma ülküsüne gönderme yapılmaktadır.

"<<Mefkûremiz, göklerde dalgalanan bir sancak>>, Buluyoruz bu seste kendimizi biz ancak!.. Dize gelip önünde Türklüğün Doğu, Batı, Sürecek –haşre kadar- bu sesin saltanatı!..." (Öcal, 1968: 7).

Şiirin bir başka bölümünde Türklerin geçmişte Turan/Kızılma ülküsünü gerçekleştirdiği belirtilmektedir. Şair, Türk kültür ve medeniyetinin köklü oluşunu vurgulamakta ve bu medeniyetin sınırlarını Anadolu dışında geniş bir coğrafyada tasavvur etmektedir:

Fışkırmakta bu sestem öz duygu, halis niyet,
Bu sesle doğdu bizden en köklü medeniyet!..
Bu seste Türkistan var, Kafkasya var, Tunus var; (Öcal, s.6).

"Kızılma" başlıklı şiirinin konusu Türklerin tarih öncesi dönemlerinden bugüne kadar milli ülküsü olan Kızılma'dır. Kızılma, bir ülkü olarak Türklerin fetihler sonunda ulaştıkları geniş ve bereketli ülkedir. Ziya Gökalp'ın yazılarına ve manzumelerine konu olan müebbet vatan'dır. Şiirin başlığında Ziya Gökalp'ın "Demez taş kaya/ Yürürüz

yaya.../ Türküz, gideriz/ <<Kızılma>>ya” dizelerine yer verilmesi şairin Kızılma anlayışını hakkında ipucu vermektedir. Şiirde Kızılma olarak hedeflenen Türk yurtlarının esaretten kurtarılmasıdır:

“Başımızda esen yel, <<Hürriyet>>in yelidir,
Gönümüz <<KIZIL ELMA>> aşkı ile delidir!..
Aştıkça ufukları dalga dalga Türk sesi,
Kurtulacak, mutlaka, Bozkurtların Ülkesi” (Öcal, 1968: 55).

Şiirin devamında Kızılma ülküsüne olan inançla esir Türk yurtlarına bağımsızlığı getirmek için her türlü engelin aşılabacağı belirtilmektedir. Şairin zafere olan inancı tamdır. Bu zafer ile Tanrı katında kutsal mertebeye çıkacağını dile getirerek Kızılma ülküsüne kutsi bir anlam da yüklemektedir:

Ülkümüzün hızıyla sedleri yıkacağız
Altayların üstünden <<HUZUR>>a çıkacağız!..
Dökeceğiz bu yolda severek kanımızı
<<ZAFER>>den sonra **Tanrım** öpecek alınımızı!.. (Öcal, 1968: 55).

“Gençlik Marşı” şiirinde Kızılma olarak gösterilen hedef “En Büyük Türkiye’yi” yaratmaktır:

“Delinse gök, çökse yer, gürleyecek türkümüz;
<<EN BÜYÜK TÜRKİYE>>yi yaratmaktır ülkemiz!..” (Öcal, 1968: 148).

Şiirde büyük Türkiye’yi yaratma fikrinin İslam öncesi Türk tarihi ile desteklendiği görülmektedir. Oğuz Kağan’ın büyük bir devlet kurması, Ergenekon’dan Türklerin yeryüzüne yayılması bu düşüncesinin temelidir. Kızılma ülküsünün gerçekleşmesi için İslam Öncesi Türk tarihinden güç alınmaktadır:

“Atamız Oğuz Kağan, armamız Bozkurt bizim,
Ergenekon bizimdir, mukaddes Özyurt bizim!..
Toprak bizim, su bizim, mâzi bizim, şan bizim;
<<KIZIL ELMA>> yolunda dökülecek kan bizim!..” (Öcal, 1968: 147).

Mukaddes Vatan: Turan

Öcal’ın “Mukaddes Vatan” başlıklı şiirinde Turan, Türklerin kutsal vatanı olarak değerlendirilmiştir. Şiirde “Turan Kızları” Rus işgali sebebiyle üzüntülüdür ve yas tutmaktadır. Doğacak olan güneş imgesi, Turan’ın bağımsızlığına kavuşacağı günleri sembolize etmektedir. Kartal ise Türk’ün bağımsızlığının imgesidir. “Damarlarındaki kan Moskofları boğacak!..” dizeleri şairin Türk milletini soy olarak yücelttiğini göstermektedir. Türk milletinin bağımsızlığına olan düşkünlüğü damarlarında akan kan ile sembolize edilerek şiirde soyut görüntü oluşturulmuştur. Vatan sadece üzerinde yaşanan, havasından, suyundan fayda sağlanan bir toprak parçası değildir. Türkler için vatan, şehit kanlarıyla sulanmıştır. Manevi değerleri içinde barındırdığı için kutsaldır. Ziya Gökalp’ın Turan manzumesinde Turan “müebbet vatan” iken Öcal’ın şiirinde “mukaddes vatan”a dönüşmüştür:

“Yas tutma, TURAN KIZI! Mutlak güneş doğacak;

Damarlarındaki kan Moskofları boğacak!..
Kartallar yuvasından kargaları koğacak,
Turan: Bütün Türklere, bir <<MUKADDES VATAN>>dır!” (Öcal, 1968: 45).

Esir Türk Yurdu: Turan

“*Altay Kızı'nın Feryadı*” başlıklı şiirinde Turan yurdu; geçmişteki şanlı günlerini yitirmiş, Türk hâkimiyetinden çıkmıştır:

Ne otağ var ne Hakan
Ne kopuz var ne Ozan!..
Nerde o <<ALTIN DEVİR>>,
Nerde o kaynayan kan?.. (Öcal, s.44, 1968).

“*Kızıl Canavar*” olarak imgeleştirilen Rusya'nın bölgedeki işgali ile Turan yurdunda Türklük yok edilmektedir:

“Uç ey kuşum, <<O>> na var,
Haydi yana, yana var!..
Kurutuyor kökümü:
Âhhh!.. Bir KIZIL CANAVAR!..” (Öcal, s.44,1968).

“*Söyle, Ne Yazık*” başlıklı şiirinde Türklerin bağımsızlığı için savaşılması gerekmektedir. Bu savaş için ise “milli şuur”un uyanması zorunludur. Şair, Turan yurdunda bağımsızlığın savaşarak kazanılacağını düşünmektedir:

“El, tetiğe dayanmaz mı?
TURAN, kana boyanmaz mı?
Er yatağı Altaylarda,
<<MİLLİ ŞUUR>> uyanmaz mı?” (Öcal, 1968: 49).

Türkler, kendi vatanlarında bağımsız yaşamamaktadır. Turan'ı işgal eden Ruslar, esaretin sebebidir. Şairin Ruslara karşı büyük bir kin beslediği anlaşılmaktadır:

“Cânânımla baş başa kalamadım, ne yazık!
Kopuzumu <<TURAN>>da çalamadım, ne yazık!
Çaldı garip başımı taşlara zalim felek,
Moskoflardan öcümü alamadım, ne yazık!...”(Öcal, 1968: 49).

“*Gelir*” başlıklı şiirin konusu Rus işgali altındaki Türk topraklarının durumudur. Şiirde esaret altındaki Turan kızlarına hürriyet bahçesinden gül sunulması bağımsızlığa duyulan arzuyu dile getirmek içindir. Turan'da acı çeken esir Türklerin en büyük istekleri bağımsızlığına kavuşmalarıdır. “Yaslı turan kızlarının murada ersin” ifadesi ile soyut görüntü oluşturularak bağımsızlık arzusu şiire yansıtılmıştır.

“Yaslı Turan Kızları murada ersin diye,
<<Hürriyet Bahçesi>>nden bir gül sunasım gelir!..” (Öcal, 1968: 54).

Şiirde Ruslar, Rusların mitolojik simgesi “ayı” kelimesiyle sembolize edilmiştir:
“Kahraman <<Oğuz Han>>ın yurduna varmak için,

Ayılların bağırını kargımla yarmak için” (Öcal, 1968: 54).

“Moskof” şiirinde Rusların Kafkaslarda, Kırım’da, Kazan’da, Azerbaycan ve Türkistan topraklarında zulmü dile getirilmiştir. İnsanlık dışı uygulamalarla Türk yurtlarına zulüm yaşatan Ruslara karşı intikam duygularının şiire yansdığı görülmektedir:

“Ne Kafkas bıraktın, ne Kırım, Kazan:

Vahşetinle dolup taşı Türkistan,

İnliyor pençende Türk Azerbaycan;

Bunlar senden elbet sorulur, Moskof!..” (Öcal, 1968: 103).

“*Milli Kin*” başlıklı şiirde öz yurt Türkistan topraklarıdır. Rus işgaline maruz kalan topraklarda yaşanan kötü hadiseler şiirde intikam ve kin duygularının belirmesine sebep olmuştur. “*Bozkurt*” Türkün uyanışını ve bağımsızlığa giden yolda kahramanlığını sembolize eden bir imge olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiirin yazıldığı dönem dikkate alındığında Sovyet Rusya’nın Türkistan topraklarındaki uygulamaları milli bir kin olarak şiirde tezahür etmektedir:

“Ne iğrenç emellere sahne olmuş Özyurd’um,

Düşündükçe hırısından kendi kendimi yerim!..

İntikam hisleriyle şahlanan bir Bozkurd’um,

Kim ne derse desin, ben: <<Dinim, kindir.>> derim” (Öcal, 1968: 157).

Türkün Büyük Devlet Kurduğu Toprak: Turan

“*Kürşad*” şiirinde Kür Şad, Çin esaretindeki Türklerin bağımsızlığı için bir başkaldırı imgesidir. Şiirde Turan Türklerin yaşadığı bölge olarak değerlendirilmiştir. Kür Şad, kırk askeriyle Çin Sarayını basarak Turan yurdunda milli bir uyanışın başlamasını sağlamıştır. Milli uyanışını gerçekleştiren Türkler siyasi olarak güçlenmiştir:

“Baş yokken Turan’da, Kür Şad var idi,

Türklüğe yürekten bağlı, yâr idi,

Tutsaklık, ona en büyük âr idi,

Bütün Türklük onu öğse yeridir!..” (Öcal, 1968: 56).

“*Biz Kimiz*” başlıklı şiirde anlatılanlar Türk tarihinin özeti olarak değerlendirilebilir. Türkler; Hind, Çin ve İran sınırına dayanan geniş bölgeye hâkim olmuşlar. Şiirde Türklerin hâkim olduğu bölge Turan olarak adlandırılmıştır:

“İlk gözünü açan kim: Hind’in, Çin’in, İran’ın?

Asılca yüzünü güldüren kim <<TURAN>>ın?” (Öcal, 1968: 105).

Şiirde Attila ile Avrupa’da büyük bir devlet kurulduğu, Malazgirt Savaşı ile Anadolu’nun fethinin başladığı, Kanuni Sultan Süleyman ve Yavuz Sultan Selim ile Cezayir ve Tunus’ kadar Türklerin hâkimiyet sahalarının genişlediği dile getirilmiştir. Şiirde Türk hükümdarları ve yaptıkları mücadelelerle geniş coğrafyada Türk hâkimiyetinin olduğu vurgulanmıştır:

“Hatırla, beş bin yıllık şerefli mazimizi,

Mete’nin, Attilâ’nın, KürŞad’ın nurlu izi

...

Kanunî'yi, Yavuz'u altın tarihten sor da" (Öcal, 1968: 106).

Turandan Bir Parça: Doğu Türkistan

"*Osman Batur Destanı*" başlıklı şiirde Osman Batur'un Urumçî'deki Çin zulmüne başkaldırısı anlatılmaktadır. Osman Batur'un Çin esaretine karşı geliştirmiş olduğu dik duruş, Türklere karşı yapılan zulme karşı koyması destansı bir dille şiire yansıtılmıştır. Turan topraklarında Osman Batur'un destansı mücadelesi Türkün övünç kaynağı olmuştur. Osman Batur, yaşamı boyunca Türklerin bağımsızlığı için mücadele vermiştir. Onun bağımsızlık için giriştiği mücadele Türk düşmanlarının hayallerini boşa çıkarmıştır. Osman Batur, bağımsızlık için sembol bir isim olmuştur:

"Hayatını at üstünde geçirdi,
Dosta kımız, hasma zehir içirdi,
<<Batur>>lar içinde <<Osman>>ım bir'di,
Öğünür <<O>>nunla, elbet, Türkistan!.." (Öcal, 1968: 59).

Turandan Bir Parça: Kırım

"*Şanlı Kırım*" şiirinde "dilde, işte ve fikirde birlik" anlayışı ile Türk dünyasında birliği hedefleyen Gaspıralı'nın yaşadığı toprakların Ruslar tarafından işgali ele alınmıştır. Şiirde kopuz, Türkün güçlü olduğu, yeryüzünde hüküm sahibi olduğu zamanları terennüm etmektedir. Bahçesaray, bir zamanlar bağımsızlık içinde huzurlu günleri olan gonca güllerin açtığı bir bahçe imgesi ile sembolize edilmektedir. Şiirde bu gül bahçesi "*vahşi elleriyle hain Moskof*" ifadesiyle nitelenen Rus elindedir:

"Ses verdikçe maziden kopuzumun telleri,
Esiyor başımızda hürriyetin yelleri,
Bahçesaray'da, Or'da açan gonca gülleri,
O vahşi elleriyle hain Moskof deriyor!.." (Öcal, 1968: 61).

"*Kırım Türküsü*" başlıklı şiirinde de esaret altındaki Kırım'ın bir gün yine Türk şehri olacağı belirtilmektedir: Kırım, Türk vatanından yarısı olarak görülmektedir. Onun Rus zulmü altında olması ve buradaki Türk varlığının yok edilmesi şairi derinden etkilemektedir:

"Sensiz âh, bu vatan yarım, yarım,
Hasretinle yanar, tutuşur gönül!.." (Öcal, 1968: 62).

"*Emelimiz*" başlıklı şiirde Kırım, Kazan ve Kafkas işgal altındadır. Şair, bu toprakları Türkiye'nin yavru vatani olarak değerlendirmektedir. Şair, Türkiye'nin yavruları olarak gördüğü bu topraklar için derin bir üzüntü duymaktadır. Yavru vatan dolaylamasının daha çok Kıbrıs için kullanıldığı bilinmektedir. Şiirde yavru vatan ile Kırım, Kazan ve Kafkasya'nın karşılanması dikkat çekicidir:

"Ey hür vatan, ey Türkiye!
Yavruların tutsak, niye?
İnler Öcal gece, gündüz:
<<KIRIM, KAZAN, KAFKAS!..>> diye..." (Öcal, 1968: 65).

Şiirdeki “soylu millet”, “tanımayız nedir zillet” kelime ve kelime grupları ile Türklerin tarih boyunca hiçbir zaman esarete boyun eğmediği anlatılmaktadır. “Kızıl İlet” kelime grubuyla dolaylama yapılan Rusya’nın mutlaka Türk topraklarından çıkarılacağı bildirilmektedir. “Pençe” kelimesi ile karşılanan Türk milletinin esareti ortadan kaldırılacak güçlü bir millet olduğu şiire yansıtılmaktadır:

“Bize derler: <<Soylu Millet>>,
Tanımayız nedir zillet!..
Can verecek er-geç bir gün:
Pençemizde <<Kızıl İlet>>!..” (Öcal, 1968: 64).

Turandan Bir Parça: Balkanlar

“Bizim Balkanlar” başlıklı şiirde Balkanların beş asırdan beri Türklerin öz yurdu olduğu vurgulanır. “Ateşler içindeymiş” ifadesiyle beş asırlık Türk yurdu Balkanlarda komünizmin zulmü ile büyük bir kıyım yaşandığı dile getirilir. Şair, intikam hislerini şiire yansıtmaktadır. Türkleri Ergenekon’dan çıkarıp tekrar yeryüzünde hakimiyet kurmasına rehberlik eden “Bozkurd” şiirde milli uyanışın imgesidir:

“Ateşler içindeymiş beş asırlık öz yurdum,
Yeter dostlarım, yeter! Ben artık fazla durdum,
İntikam hisleriyle şahlanan bir Bozkurd’um” (Öcal, 1968: 67).

“Selam Götürün” şiirinde Varna, Rusçuk, Üsküp, Budin, Belgrat, Estergon, Uyvar’ı fetheden Türk hükümdarları ve şanlı günler yâd edilmektedir. Bir zamanlar Türk askerlerinin kanlarıyla sulanarak Türk toprağı haline getirilmiş Balkan topraklarının alındığı savaşıardan bahsedilmektedir. Şair, Balkanların Türk toprağı olduğunu ve asla unutulmaması gerektiğini vurgulamaktadır:

“Unutmayın bu mübarek vatani,
Unutmayın Öcal ile İhvânı,
Daim bizi aklınıza getirin,
<<Viyana>>ya bol bol selam götürün!..” (Öcal, 1968: 69).

“Tuna’ya Sesleniş” şiirinde birer Türk toprağı olan Budin, Niğbolu, Balkan topraklarını besleyen Tuna nehrine olan hasret dile getirilir. Bu Türk topraklarının yine gelecekte bir gün Türk vatani olacağına dair şairin umutları şiire yansıtılmıştır:

“Açacak kucağını bana güzel Viyana,
Su içecek kır atım <<Tuna>>dan kana,kana!..
Nazlı Budin, Niğbolu yine benim olacak,
Baştanbaşa Türkeli Oğuzlarla dolacak!..” (Öcal, 1968: 230).

Turandan Bir Parça: Kıbrıs

“Yeşil Ada’ya Sesleniş” başlıklı şiirde Kıbrıs’ın üç asırlık Türk yurdu olduğu vurgulanmaktadır:

“Zannetme ki, yâdelerde gözüm var,

Sende benim üç asırlık izim var” (Öcal, 1968: 71).

Şiirde “yavru vatan”, “yeşil ada” gibi kelime grupları ile dolaylama yapılan Kıbrıs’ın asla yabancı ellere bırakılmayacağı ve Türk yurdu olarak kalacağı belirtilmektedir. Kıbrıs’ın Rumlar tarafından işgal edilmesine karşı çıkmak için “Türk Kıbrıs” kelime grubunu kullanan şair, bu işgalin çok sürmeyeceğini belirtmektedir. Şair, Kıbrıs için savaşmak üzere devletin resmi kanallarından çıkacak haberi beklemektedir:

“<<Altın, yere düşmek ile pul olmaz.>>

<<TÜRK KIBRIS>>ım, kızılılara kul olma.

Zannetme ki, kalbden kalbe yol olmaz,

Buyruk çıksın yoluna gül döşerim!..” (Öcal, 1968: 71).

“Yeşildir Muradımız!..” şiirinde aynı şekilde Kıbrıs’ın Türk yurdu olduğuna vurgu yapılırken Kıbrıs’a “yeşilada” olarak dolaylama yapılmasının altında mistik bir anlayışla Türklüğün ve Müslümanlığın izlerini taşıdığı vurgulanmıştır. Şiirde “Yeşil” Türklüğün ve Müslümanlığın bir imgesidir. Türk milleti, İslam’ı yeryüzüne hâkim kılmak için birçok kıtayı fethetmiştir:

“<<Yeşil, murad rengidir.>> böyle demiş, atalar,

Onun ölmez aşkıyla fetholunmuş kıt’alar!..” (Öcal, 1968: 73).

Şiirde Kıbrıs’ın Rum (hristiyan)- Türk (müslüman) çatışmasından hareketle ele alındığı görülmektedir. Kıbrıs’ın “yeşilada” olarak anılmasında amaç sahip olduğu doğal güzelliklerinin yanı sıra Kıbrıs’ın Müslüman Türk kimliğine dikkat çekmek içindir:

“Bir adı <<Türk Kıbrıs>>tır, <<Yeşilada>> bir adı,

Kavuşmak o <<Cânan>>a cümlemizin muradı!..

Baktığımız yok bizim <<Adonis>>e, <<Aşil>>e,

Vurduğunuz tâ ezelden milletçe biz <<Yeşil>>e!..” (Öcal, 1968: 73).

Şaire göre Kıbrıs, her şeyiyle Türk’ündür. “Kim Demiş” şiirinde Türkiye Kıbrıs’a akan bir çeşmeye benzetilmiştir. “Çeşme” imgesiyle Türkiye’nin varlığıyla Kıbrıs’a can veren onunla birleşme kaygısı taşıyan ülke olduğunu vurgulanmıştır:

“Taşıyla, toprağıyla Türk’tür <<YEŞİLADAMIZ>>mız

Kim demiş <O>>na doğru akmayan bir çeşmeyiz” (Öcal, 1968: 76).

“Akdeniz” şiirinde Akdeniz’de Türk hâkimiyetini sağlayan şehitlerimiz yâd edilir. Kıbrıs üzerinde hâkimiyet kurmak isteyenleri “dünkü seyis” olarak niteleyen şair, Akdeniz’e ancak Türklerin egemen olacağını vurgular. “Seyis” at bakıcısıdır. Şair, bu kelime ile yıllardır Türk yurtlarında Türkün hâkimiyetinde yaşayan Rumların durumuna işaret etmektedir:

“Asırlık destanları yâd eyleyen Akdeniz!

Şehidlerin rûhunu şad eyleyen Akdeniz!..

Gezmesin kucağında bizim dünkü seyisler

Sana ancak hükmeder: Turgut, Burak Reisler!” (Öcal, 1968: 76).

Şair, Kıbrıs için Türk milletine mücadele çağrısı yaptığı “*Kıbrıs’a Davet*” şiirinde Kıbrıs konusunun kutsal bir dava olduğunu vurgulamıştır. Kıbrıs, Türkiye’nin bir parçası, onun yavru vatanıdır. Bu mücadelenin sonunda ölüm de olsa Kıbrıs Türkün kalacaktır:

“Kalmış <<YAVRU VATAN>> ağyar elinde,
Dolaşır adımız nâmerd dilinde,
Gelin, ALLAH, MİLLET, VATAN yolunda,
Sunulan ağuyu içelim, dostlar!..” (Öcal, 1968: 78).

Öcal’ın Türk milletini Kıbrıs için mücadeleye çağırdığı başka bir şiiri “*Nerdesiniz?..*” dir. Şiirde Tuğrul Bey’in mezarında kemiklerini sızlatmamak için savaşmak gerektiği belirtilmektedir:

“Kemikleri sızlıyor mezarında <<Tuğrul>>un,
Kalkın, Allah aşkına, yerinizden doğrulun!..” (Öcal, 1968: 79).

“*Hedefimiz: Türk Kıbrıs’tır, İleri!..*” şiirinde mücadele çağrısı yinelenmektedir. Kıbrıs için mücadele vermenin bir mertlik ve erenlik davası olduğu belirtilmektedir:

“<<TÜRK KIBRIS>>a gönül verenler gelsin
Cenk için yayını gerenler gelsin,
Hamlar şöyle dursun, erenler gelsin,
Mertlik tohumu ekmelidir, heyyy!..” (Öcal, 1968: 83).

Türk Birliği: Turan

Turancılık fikri, Cemal Öcal Oğuz’un bazı şiirlerinde Türk Birliği olarak değerlendirilmiştir. Şair, “*Bayrak Altına*” şiirinde Kerkük, Tebriz, Azerbaycan, 12 Ada, Kıbrıs, Türkistan, Batı Trakya, Kırım ve Kazan’da yaşayan Türklerin hepsinin aynı bayrak altında toplanmasını dilemektedir:

“Ey Kerkük, ey Tebriz, ey Azerbaycan!
Ey 12 Ada, Kıbrıs, Türkistan!..
Ey Batı Trakya, ey Kırım, Kazan!
Toplanın soydaşlar, BAYRAK altına!..” (Öcal, 1968: 91).

Türk Birliğinin kurulması fikrinin öncüsü İsmail Gaspıralı’nın dilde, işte, fikirde birlik anlayışının şiire yansıtıldığı görülmektedir. Şairin Türk birliği anlayışının temelinde bu umde yatmaktadır:

“Türklük ateşini yakıp yürekte,
Birleşelim: <<İŞTE, DİLDE, DİLEKTE!..>>” (Öcal, 1968: 91).

“*Birlik*” başlıklı şiirde şairin Türk Birliği için yüreği heyecanla atmaktadır. Bu ülküye iman etmiş bir nefer olarak Türk birliğinin mutlaka sağlanacağını belirtmektedir:

“İçimi yakıyor <<BİRLİK>> ateşi,

Bu fikir bende bir iman halinde!.." (Öcal, 1968: 86).

Şiirde Turancılığın Türkçülük fikrinin bir parçası olarak Kızılma kavramı ile karşılandığı anlaşılmaktadır:

"<<Türklük, bir çığ gibi yürüsün!>>derim:
Dağları aşarak <<KIZIL ELMA>>ya!" (Öcal, 1968:86).

Şair, Kızılma ülküsünün gerçekleşince Türk birliğinin kurulacağını ve Turan yurdunu büyük bir sevinç ve neşe kaplayacağını düşünmektedir. Şiirde geçen "il" kelimesi eski Türklerde devlet karşılığına gelmektedir. Birçok devletin hâkimiyet altına alınarak bu yerlerde Türk bayrağının dalgalanacağı belirtilmektedir. Tanrı Dağı, Türklerinin dirilişinin gerçekleştiği ve Türklerin yeryüzüne yayıldığı bir mekân olarak şiirde imge olarak kullanılmıştır. "Uçarken atlılar Tanrı Dağı'nda" ifadesiyle Türk milletinin eski şanlı günlerine kavuşması soyut görüntü olarak şiire yansıtılmaktadır:

"Selamlasın <<İL>>ler Ay-Yıldız'ları,
Uçarken atlılar Tanrı Dağı'nda!..
Ezgiler söylesin Türkmen Kızları,
Şölenler verirken Turan bağında!.." (Öcal, 1968: 86).

Sonuç

1930'lu yılların yarısında edebi faaliyetleriyle adından söz ettirmeye başlayan Cemal Oğuz Öcal, eserlerini Türkçülük ideolojisi ve Cumhuriyet döneminde onun siyasi hedeflerinden biri olarak görülen Turan ülküsü doğrultusunda şekillendirmiştir.

Çalışmada 1938-1968 yıllarında Öcal'ın toplam 129 şiiri taranmış ve bu şiirlerden 24 tanesinde Turancılık fikrinin tematik olarak işlendiği tespit edilmiştir. Bu şiirlerde üzerinde durulan esas mesele ise Osmanlı Devleti'nin bakiyesi olan Türk topraklarının esaret altında olmasıdır. Öcal, yeryüzündeki Türklerin yaşadığı toprakları müstakil tek bir vatan olarak değerlendirmiştir. Buna bağlı olarak yeryüzündeki bütün Türkleri "Türk milleti" şeklinde tek millet olarak şiirine yansıtmıştır. Rumeli'de, Kırım'da, Kıbrıs'ta, Doğu Türkistan'da, Türkistan'da, Kerkük'te, Azerbaycan'da; Sovyet Rusya ve Çin başta olmak üzere emperyalist güçlerin karşısında Türkün bağımsızlığını dile getirmiştir. Bu söylemi oluştururken tarih sahnesinde Türk milletinin bağımsızlığı için sembol isimleri ön plana çıkarmış ve gücünü Türk tarihinden almıştır.

Öcal, Cumhuriyet Dönemi Turancı anlayışın bir tezahürü olarak Turan kavramını esir Türklerin bağımsızlığa kavuşması ve bağımsız olan Türklerin aynı bayrak altında birleşmesi olarak ele almıştır. Turan kavramını Gökalp'in çizgisinde Kızılma ülküsüyle aynı anlamda değerlendirmiştir. Bu yönüyle ortaya koyduğu sanat anlayışı ile Cumhuriyet dönemi milli romantik tarzın temsilcilerinden biri olarak görülebilir.

KAYNAKÇA

- Atsız .(1934).“Yirmici Asırda Türk Meselesi I: Türk Birliği.” *Orhun* no:8, s. 141-144.
“Ötüken’den Haberler”, Ötüken, S. 74, s.16
- Atsız, H.N.(1975).“Bir Ansiklopedinin Büyük Yanlışları”,Ötüken, sayı:4, s.3
- Atsız, H.N. (1923). “Suallerimiz ve Cevaplar,” Yeni Mecmua, IV/85 (20 Teşrinisani 1923), s. 444
- Aydın, F.(1998). “Cumhuriyet Dönemi Türkçülük Hareketleri (1931-1945), Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Ahmet Bican. (1970).“Türkçülüğün Üç Cephesi”, Ötüken, Sayı: 83, s.10
- Boz, H. (2019) Turancılığın Üç Yüzü: Jeopolitik, İrredantizm, Pan-Türkizm, *Turan ve Turancılık*, s.79-95, İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Cihangir, E. (1999). Turancılığın Tarihi ve Siyasi Unsurları Üzerine Bazı Mülahazalar, *Türk Yurdu*, Mart-Nisan-Mayıs/ 139-140-141 s.121-128
- Çeçen, A. (2019). Turancılık Akımının Haklılığı, *Turan ve Turancılık*, s.97-11, İstanbul: Doğu Kütüphanesi
- Demirkan, T.(2020). *Macar Turancıları*, İstanbul: Selenge Yayınları.
- Ersavaş, F.(1997). Tanzimat’tan Bu Yana Hamasi Türk Şiiri Antolojisi, İstanbul: Kuşak Ofset.
- Gökalp, Z. (2018). *Türkçülüğün Esasları* (Bakımlı Tam Metin yeni harflere aktaran: Mehmet Çalışkan), İstanbul: Historia Kitap.
- Gökalp, Z. (1914). “Türk Milleti ve Turan” Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak 8, *Türk Yurdu* dergisi Yıl:3 sayı:62 s.238-240.
- Kayabek, M.(1967). “3 Mayıs”, Ötüken, S. 41, s.7
- Landau, J.M. (Çev.M.Akın) (1999.) *Pantürkizm*, İstanbul:Sarmal Yayınevi
- Nalbantyan, Z. (2011), *Ermeni Cephesinden Pan-Turanizm*, İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- Öcal, C.O. (1962). *Olan Oldu Bizlere*, İstanbul: Ercan Matbaası.
- Öcal, C.O. (1968). *Bir Millet Şahlanıyor*, İstanbul: Yaylacık Matbaası.
- Önen, N.(2003). “Turancı Hareketler: Macaristan ve Türkiye (1910-1944)”, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,11(1), s.323-343
- Özkan, U.B. (2019). Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi, Ankara, Pegem Akademi.
- Sançar, N. (1962).“Turancılık Ülküsü,” *Orkun* (1962-1964), I/5 (Haziran 1962), s. 1

- Sarınay, Y. (1994). *Türk Milliyetçiliğinin Tarihî Gelişimi ve Türk Ocakları: 1912-1931*, İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Tümtürk, İ. (1952). "Bir Beyanname Münasebetiyle", *Orkun*, Sayı 68, s.3-4
- Ülken, H.Z. (1979). *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, İstanbul: Ülken Yayınları.
- Yalın, A.İ. (2012). *Bir Şiir Mektebi Olarak Yedigün Mecmuası*. Yüksek Lisans Tezi
Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, S. (2017). *Varlık Dergisi'nden Garip Hareketine Şiir (1933-1941)*. Doktora Tezi
Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Extenden Abstarct

Cemal Oğuz Öcal, one of the defendants in the 1944 Racism-Turanism Trial, has brought many poems to our literature during his 35-year artistic life. Most of these poems were written under the influence of the idea of Turkism, and they contain the characteristics of the national romantic style. In the research, the poems of Cemal Oğuz Öcal, which were published in various magazines and newspapers between 1938-1968, on the subject of Turanism, were discussed. Öcal reflected the idea of Turanism in his poetry with different aspects. The findings of the research are expected to both reveal Cemal Fazlı Öcal's understanding of art and contribute to the history of literature about the period

Purpose of the research

In this research, it is aimed to examine the poems of Cemal Oğuz Öcal that he wrote between 1938-1968 and to reveal the idea of Turanism in these poems. The research seeks answers to the following questions:

1. What are the poems of Cemal Oğuz Öcal published between 1938-1968?
2. What are the poems in which Fazlıoğlu (Cemal Oğuz Öcal) deals with the idea of Turanism and what are the prominent titles in these poems?

Importance of the Research

It is seen that there are not enough studies on the works of Cemal Oğuz Öcal in the studies on the evaluation of the national romantic style of the Republican period. In the master's thesis titled "Yedigün Magazine as a Poetry School" prepared by Ahmet İlteriş Yalın on Öcal's works, and in the doctoral thesis titled "Poetry from Varlık Magazine to Garip Movement" prepared by Sibel Yılmaz, Öcal's literary activities and understanding of poetry have been to a certain extent appears to have been mentioned. In this respect, our research has a unique work identity with its findings on the reflection of both Öcal's life and understanding of art and the idea of Turanism in the republican period.

Limitations of the Research

The research aims to reveal the idea of Turanism in the poems that Cemal Oğuz Öcal wrote between 1938-1968. The research is limited to the poems in which Öcal's idea of Turanism is handled.

METHOD

Research Model

In our study, which is a qualitative research, "document analysis method" was used during data collection. In qualitative research, it is revealed what kind of meanings people make about the subject studied (Dey, 1993, cited in Özdemir, 2010). Qualitative research aims to reveal subjective views on the subject to be examined. In the qualitative research model, the collection of data comes after the sample is determined. In the process of collecting these data, qualitative data are collected in accordance with the research purpose (Leech & Onwuegbuzie, 2007, cited in Özdemir, 2010).

Results

Findings Regarding the First Sub-Problem

Within the limitations of the research, a total of 129 poems of Cemal Oğuz Öcal are shown in table 3.1 in accordance with the classification in his work titled "A Nation is Waking Up". Öcal's poems are classified under six main headings: "Love and Faith, Captive Turkish Homes, Homeland-Nation, Village-Peasant-Worker, Youth-Ideal-War with the Reds, History-Ancestry-Heroism". It has been revealed that Öcal wrote the most poems in this classification under the titles of "Youth-Ideal-The War with the Reds and Captive Turkish Homes".

Findings Regarding the Second Sub-Problem

The poems of Cemal Oğuz Öcal in which he deals with the idea of Turanism and the prominent titles in these poems are as follows: Kızılelma: Turan, Captive Turkish Homeland: Turan, The Land Established by the Turks: Turan, Turkish Union: Turan, Part of Turan: East Turkistan, A Piece of Turan: Crimea, A Piece of Turan Piece: The Balkans, One of Turan's Part: Cyprus.

Conclusion

Cemal Oğuz Öcal, who started to make a name for himself with his literary activities in the half of the 1930s, shaped his works in line with the Turkism ideology and the Turan ideal, which was seen as one of his political goals in the Republican era.

In the study, a total of 129 poems of Öcal between 1938-1968 were scanned and it was determined that the idea of Turanism was thematically processed in 24 of these poems. The main issue emphasized in these poems is that the Turkish lands, which are the remnants of the Ottoman Empire, are under captivity. Öcal evaluated the lands inhabited by Turks on earth as a single independent homeland. Accordingly, he reflected all Turks as a single nation in the form of "Turkish nation" in his poetry. In Rumelia, Crimea, Cyprus, East Turkestan, Turkistan, Kirkuk, Azerbaijan; He expressed the independence of Turks in the face of imperialist powers, especially Soviet Russia and China. While creating this discourse, symbolic names for the independence of the Turkish nation on the stage of history came to the fore and took its power from Turkish history.

Öcal considered the concept of Turan as a manifestation of the Turanist understanding of the Republican Period as the independence of the captive Turks and the unification of the independent Turks under the same flag. He evaluated the concept of Turan in the same sense as the Red Apple ideal in the line of Gokalp. In this respect, he can be seen as one of the representatives of the national romantic style of the Republican period with his understanding of art.